

አማኑኤል አለማየሁ (ደጅና)

በሃገር መከላከያ ሰራዊት የጅኔራል መኮንኖች ብሄራዊ ተዋዕኔና የአሁኑ የፖለቲካ ጨዋታ፡

በአንድ ታሪክ አጋጣሚ በሃገር መከላከያ ሚኒስቴር ውስጥ ካሉት 90% የሚሆኑ ጅኔራል መኮንኖች በትጥቅ ትግሎ ወቅት በሰራዊት አመራርነት የመዋጋትና የማዋጋት ልምድ የነበራቸውና በዚህ ውትድርና በሚጠይቀው የውጊያ ተሳትፎ ተፈትነው የተፈጠሩ ናቸው።

አሁን ልክ እንደ ሌላኛው የቢሮክራሲ ወይም የፖለቲካ ስልጣን ተሳትፎ መመጣጠን አለበት፤ ለሁሉም ብሄርና ብሄረሰቦች የተወጣጣ መሆን አለበት የሚል ተደጋጋሚ ፖለቲካዊ ጥያቄዎች በኢህአዴግ አባል ድርጅቶች በተለይም በብአዴንና በአህዲድ ሲነሳ አስማለሁ። ከሁሉም ብሄርና ብሄረሰቦች የተወጣጣ እንዲሁም ተዋዕኔው የተመጣጠነ ሰራዊት መኖር በብዙ መልክ የሃገሪቱን ሰላም ለመጠበቅና ህገመንግስቱን ለማስከበር እጅግ ጠቃሚ ነው። ይህ ጠቃሚ ነው ብዬ የማምንበት ተግባር በማንኛውም ወቅት ተግባራዊ ሲደረግ ጠቀሜታው የጎላ ስለሆነ ለተግባሩ በሰፊው ሊሰራበት ይገባል።

ነገር ግን ይህ የጅኔራሎች ብሄራዊ ተዋዕኔ አልተጠበቀም የሚለው አስተሳሰብና የፖለቲካ ቁማር እንዴት መጣ? መንስኤው ማን ነው? ብሄራዊ ተዋዕኔ አልጠበቀም እየተባሉ ያሉት ጅኔራል መኮንኖች ለመጡበት ብሄር ይሁን ክልል ምን ከሌላው የተለየ ጥቅም ሰጡ? ሃላፊነታቸውን እንዳይወጡ እያገዳቸው ነው? የሚሉትን ጥያቄዎች በንፁህ አይምሮ መገምገምና ተገቢውን መልስ ማግኘት አስፈላጊ ነው።

ብአዴንም አህዲድም ይህን ጥያቄ እንዲያነሱና መብት አድርገው እዲወስዱት ሲደረግ የሚያስችል መነሻ ስራውን የሰራው የህውሓት ልሂቅ ነው ባይ ነኝ። በ1983 ዓ.ም የደርግ ሰራዊት ያሸነፈው በኢህአዴግ ሰራዊት ከ95% በላይ የተወጣጣው ከህውሓት ሰራዊት ነበር። ይህ የህውሓት ሰራዊት ወታደራዊ ጥንካሬውን ያገኘው የተጨባጭ የጦርነት ተሞክሮዎች በተግባር በጥይት እየተመታና እየሞተ እንጂ በስብሰባና እና በፖለቲካ ውሳኔ የተገኘ አልነበረም። በተግባር ውትድርናን መማር ከብዙ ጥቅሞቹ አንዱ ትክክለኛ ተዋጊና አዋጊ መኮንንነት (መሪ) በተግባር መፍጠር መቻሉ ነው። የአለም አቀፍ ልምዶች እደሚያሳዩን የተዋጣላቸው ታላላቅ ወታደራዊ መሪዎች በተለያዩ አገሮች የተፈጠሩት ከላይ በገለፅኩት መንገድ ነው። ለአብነት እንኳን የአሜሪካ የታወቁ ጅኔራል መኮንኖች እንደ እነ ጅኔራል ኮሊን ፓውል በመጀመሪያው የኢራቅ ጦርነት (Desert storm war) ጅኔራል ፔትራያስ በአፍጋኒስታን እና ሁለተኛው የኢራቅ ጦርነት በተግባር የተፈጠሩ ከታወቁ ጅኔራሎች ምሳሌዎች ናቸው። ስለዚህ በተግባር በጦርነት ተፈትነው የሚወጡ የጦር መኮንኖች የተሸለ እና የተዋጣለት ወታደር የማነፅና በምሳሌነት የመምራት አቅም አላቸው።

ነገር ግን ህውሓት (ኢህአዴግ በስመ ማመጣጠን ከተራ ወታደርነት ስለፈለገና የጅኔራልነት መዓረግ እንዲያገኝ የተደረጉ ሰዎች በሚገኙበት የመከላከያ መዋቅር ውስጥ ከላይ የጠቀስኳቸው የፖለቲካ ፓርቲዎች የጅኔራልነት መዓርግን እንደ ፖለቲካዊ ሹመት ቆጥረው የጅኔራልና የኮነሬል ማዕረግ ያላቸውን የሰራዊቱ አባላት ብሄር ሲያሰሉ ቢውሉ አይገርመኝም። ምክንያቱም ከሲቪልና ከብሄራዊ ወታደርነት በምርኮ የተገኙ ተራ ወይ ባለሌላ ማዓረግ ወታደሮች ባንዴ ተተኩሰው ጅኔራልና ኮነሬል ሆነዋልና።

ለአብነት ብጠቅስ እንኳን እንደ እነ ኮማል ገልቹ፣ ሃይሉ ጎነፉ የመሳሰሉትን ምሳሌዎቹ ናቸው።

ወታደርና ፖለቲካ ሹመት በሚመስል መንገድ ከተስተናገደ አሁን ያሉት የብአዴንና የኦህዴድ ፖለቲከኞች ይገባናል ብለው ቢጠይቁ አይገርመኝም። ይህ ችሎታንና አቅምን በብሄር የመተካት አካሄድ አሁን ባለንበት ወቅት ወደ ጠና በሽታነት ተቀይሮ ብሎም በስመ ብሄርና በመሳሰሉት እየተሸፈነ ወደ ጠባብ ቡድንነት አድጎ መንግስትን እስከ ማወዛወዝና ከዋና ሃዲዱ አስወጥቶ በተራ የተቀን ተቀን ብሄር ቆጠራ ውስጥ እንዲጠመድ አድርጎታል።

ወታደር ሆኖ የኒፎርሙን ለብሽ ስለማውቀው በኢትዮጵያ ወትድርና ዓላማ አስቀድሞ አገርን (ህዝብ) የመጠበቅ ብሎም በአገሪቱ የኢኮኖሚ እድነት አጋዥ ሚና የመጫወት ቁርጠኝነቱንና ክብሩ እንጂ ምንም የሚያማልል ጥቅም ጥቅም እንደሌለው ጠንቅቄ አውቀዋለሁ። እውነቱን እንነጋገር ከተባለ አሁን አገርን እያገለገሉ ያሉና እስከ ዶክተራት ድረስ ያላች የጦር መኮንኖች ቢከፈል ቢከፈል የሚያገኙት ደሞዝ 10000.00 (አስር ሺ ብር) አይደርስም የሌላውን በዚህ መገመት ይቻላል። ይህ በቁርና በሃሩር በመከራ እየተፈተነ ያለው ሰራዊት ከተራ ወታደር እስከ ጀኔራል መኮንን ለፖለቲካ መቆራቆሽ ወይም ችግርን ማላከኪያ ለማድረግ ባይሞክር ደስ ይለኛል።

ስንት የበሰበሰና ለደቂቃ እንኳን ፀሃይ ነክቶት የማያውቅ በሚሊዮኖች በሚያወጡና በኢትዮጵያ መለኪያ 2-3 የገጠር ት/ቤቶች፣ 1 ወይም 2 ጤና ኬላዎችን ግፉ ቢልም መለስተኛ ክሊኒክ ማሰራት በሚያስችል ዋጋ ወጥቶባች በተገዙ መኪኖች ከተማ ውስጥ ሲመላለሱና ቢሮአቸው ሲገቡም የኮምቴውተር ካርታ ሲጫወቱ በሚውሉ ሚኒስተሮች የተጠቀጠቀ መንግስት ከሚመሩ የፖለቲካ ሹማምት ይልቅ በሃገር መከላከያ ሰራዊት ላይ አገር ድንበርን የህዝብ ሰላምን ህይወት ከፍሎ እየጠበቀ ያለውን ሰራዊት ለፖለቲካ ድክመታችሁ ማላከኪያ አታድርጉት ባይ ነኝ።

እነዚህ ኢህአዴግ ውስጥ ተሰባሳባው ያሉት የፖለቲካችን አቅመ ቢሶች (political incompetents) ቢችሉ ራሳቸውን በማሻሻልን የተሻለ አገልግሎት ለህዝብ የሚሰጡበትና አቅም መገንባት ላይ ቢሰማሩ ራሳቸውንም አገራቸውንም ጠቅመው ያን በስስት የሚያዩትን የፖለቲካ ስልጣናቸው የተደላደለ ይሆንላቸው ነበር።

አሁን በተያዘበት መንገድ ውትድረናን በሳይነስና ጥበብ እያሳደጉ ተቋመዋ ጥንካሬ እየሰቱ ከማሳደግና በውትድርና ሳይነስ እና ምርምር ከታች በስፋት ተመልምለውና በሰራዊቱ ውስጥ እያደጉ የሚመጡ መኮንኖችን ለማፍራት ከመስራት ይልቅ ከፍተኛና ጀነራል መኮንንነት በጊዜና በብሄራዊ ተዋዕኔ ለማግኘት እንደ እርጉዝ ቀን የሚቆጥር ወይም የመጣበትን ክልል የሚወክልን የፖለቲካ ፓርቲ በር ሲያነካካ የሚውል ተስፈኛ መፍጠሩ እሙን ነው። ባለፉት 26 ዓመታት የተፈጠሩት መኮንኖች እነኳንስ አለማቀፍ ደረጃ ወይም ገዕታ ያላቸውን ውጊያዎችን መምራት አነስተኛ ግጭቶችን ተንዘቦ ወታደራዊ ውሳኔ የመስጠት አቅም ያላቸው መሆኑን እጠራጠራለሁ። ነባር ጀነራል መኮንኖች የማኦርግ እስረኞች ከመሆን የነበራቸውን የውጊያ ተመክሮ ለወጣት ተመራማሪዎች በማካፈል ካሳለፉት ስህተትና ጥንካሬ የሚቀጥለው ትውልድ እንዲማር የሚያደርግ ተሳትፎ (engagement) ቢኖራቸው ተገቢ በሆነ ነበር።

ለማንኛውም የፖለቲካ መሪዎቻችን የወታደሩን ብሄር እየቆጠሩ ከመዋል ተቋማዊ ጥንካሬ ያለው በወታደራዊ ሳይንሱ መስክ መመራመርና አዳዲስ የውጊያ ጥበቦችን መቀመር የሚችል፣ ማንኛውም አለማቀፍ ፀብ አጫሪነትን ከመከሰቱ በፊት ማስቀረት ከተከሰተም መመከት የሚችል ሰራዊት በጋራ ለማነፅ እንዴት እንደሚቻልና ሰራዊቱ በምን ደረጃ መታገዝ እንዳለበት ቢመካከሩና ቢግባቡ ተገቢ በሆነ ነበር።